

Απόβλητα από Εκσκαφές Κατασκευές Κατεδαφίσεις – ΑΕΕΚ

A. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Το 2002, μέσα στις εκατοντάδες εναρμονιστικά Νομοσχέδια, υπήρχε και το Νομοσχέδιο για τη Διαχείριση Αποβλήτων από Εκσκαφές Κατασκευής και Κατεδαφίσεις – ΑΕΕΚ, ως μέρος του Νόμου περί Διαχείρισης Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων – Αρ. 215 (ι)/2002.

Μέχρι το 2006 δεν κατάλαβε κανείς, ούτε καν την ύπαρξη του Νόμου, εκτός από σημεία αιχμής όπως η Διαχείριση του Αμιάντου.

Το 2006, ο τότε Επίτροπος Περιβάλλοντος άρχισε τις ενέργειες για τον έλεγχο της Διαχείρισης των ΑΕΕΚΚ, προσλαμβάνοντας μάλιστα και λίγο αργότερα και επιθεωρητές για τους σχετικούς ελέγχους, προειδοποιώντας ότι θα αφήσει χρονικό διάστημα μέχρι και δύο χρόνια και μετά θα ξεκινήσουν οι καταγγελίες, ενάντια στους Εργολάβους που εξ ορισμού είναι οι παραγωγοί των ΑΕΕΚ. Δεν λάμβανε σοβαρά τις παρατηρήσεις των Εργολάβων ότι δεν έχουν ψηφιστεί οι κανονισμοί και ούτε είχε αδειοδοτηθεί χώρος απόθεσης των Αποβλήτων, λέγοντας ότι τα θέματα αυτά είναι εκτός δικής αρμοδιότητας αφού εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εσωτερικών και Γεωργίας.

Μόλις τον Οκτώβρη 2011 ψηφίστηκαν οι κανονισμοί και έτσι δημιουργήθηκε η αναγκαία προϋπόθεση για εφαρμογή του Νόμου και αυτό κάτω από την πίεση της Ευρώπης ότι θ' αρχίσει να μας επιβάλλει πρόστιμο.

Όμως και πάλι ζωγραφίσαμε ως κοινωνία. Με βάση τους κανονισμούς αυτούς, το μοναδικό αδειοδοτημένο Συλλογικό Εναλλακτικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων έπρεπε να καταθέσει στο Υπουργείο Εσωτερικών Εγγυητική Τραπεζική Επιστολή ύψους 12 εκατομμυρίων ενώ για ατομικό σύστημα διαχείρισης η εγγυητική έπρεπε να είναι από €8.000 (Εργολάβος Ε΄ τάξης) μέχρι € 120.000 (Εργολάβος Α΄ τάξης). Αφού αυτό ήταν αδύνατο, το ΣΕΣΔΑ του ΟΑΚ δεν λειτούργησε ούτε και οποιοδήποτε ατομικό σύστημα.

Μετά από παραστάσεις και πιέσεις, παρόλο που συμφωνούσαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, Κυβέρνηση/ Κόμματα/ Βουλή, μόλις τον Ιούνιο 2013 έγινε δυνατή η αναθεώρηση των κανονισμών με τις εγγυητικές να μειώνονται σε €50.000 έως €200.000 για το Συλλογικό Σύστημα και €5.000 έως €50.000 για το ατομικό σύστημα διαχείρισης για Εργολάβους Ε΄ και Α΄ τάξης αντίστοιχα.

Ταυτόχρονα έχουν αδειοδοτηθεί δύο χώροι απόθεσης των Στερεών Αποβλήτων. Έτσι μόλις τον Μάιο 2013 έχουν συμπληρωθεί οι απαραίτητες

Νομοθεσίες, κανονισμοί και αδειοδοτήσεις για να μπορέσει να λειτουργήσει Ατομικό ή Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές Κατασκευές και Κατεδαφίσεις.

Β. ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Εθνικός στόχος, δεσμευτικός σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 98/2008 είναι μέχρι το 2020 να συλλέγονται όλα τα ΑΕΚΚ και να ανακυκλώνεται το 70% από αυτά.

Γ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΙΑΣ ΣΩΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΑΕΚΚ

1. Σχεδιασμός από το στάδιο της μελέτης του Έργου

Οι μελετητές του Έργου, στο στάδιο της σχεδίασης, θα πρέπει να εφαρμόσουν την αρχή της κατά προτεραιότητα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων από οικοδομικά έργα, έργα τεχνικών υποδομών, εκσκαφές, κατεδαφίσεις με τον περιορισμό του συνολικού όγκου των ΑΕΚΚ και τον περιορισμό των επιβλαβών επιπτώσεων των αποβλήτων αυτών στην υγεία του ανθρώπου.

2. Την ευθύνη της Διαχείρισης των ΑΕΚΚ για κάθε Έργο την έχει ο Κύριος/ Ιδιοκτήτης του Έργου

Δύναται να την μεταβιβάσει στον Εργολάβο στο στάδιο της ανάθεσης των εργασιών ανέγερσης και πλήρους αποπεράτωσης του Έργου και οπωσδήποτε πριν την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει μόνο ένας Εργολάβος, μέλος του μητρώου Εργολάβων του Συμβουλίου Εγγραφής και Ελέγχου Εργολάβων και μόνο όταν υπογράψει ειδική προς τούτο σύμβαση.

Ο Εργολάβος θα πρέπει, είτε να έχει ο ίδιος αδειοδοτηθεί με ατομικό σύστημα διαχείρισης ΑΕΚΚ, είτε να είναι μέλος συλλογικού συστήματος διαχείρισης ΑΕΚΚ. Εάν δεν έχει κανένα από τα δύο συστήματα διαχείρισης ΑΕΚΚ, απλά και κατηγορηματικά **ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ** να εκτελέσει οποιανδήποτε εργασία εκσκαφής, κατασκευής, κατεδάφισης.

3. Από το Δελτίο Ποσοτήτων του Έργου και από συντελεστές αναγωγής γίνεται η μελέτη παραγωγής Αποβλήτων ανά κατηγορία πριν από την έναρξη των εργασιών

Η μελέτη αυτή είναι δυναμική και αναθεωρείται στο στάδιο της κατασκευής ανάλογα με τις πραγματικότητες.

Κατηγοριοποιεί τα ΑΕΚΚ με βάση την κατηγορία 17 – Διάταγμα 2003 (ίδε πιο κάτω παράγραφο 8).

4. Ο παραγωγός ΑΕΚΚ που είναι εξ ορισμού ο Εργολάβος, είτε διαχωρίζοντας εκ των προτέρων στο Εργοτάξιο τα Απόβλητα σε

βασικές κατηγορίες, είτε όχι, είναι υπόχρεος να μεταφέρει τα Απόβλητα από το Εργοτάξιο σε αδειοδοτημένο προς τούτο χώρο απόθεσης

Προς τούτο επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει για σκοπούς μεταφοράς, μόνο αδειοδοτημένους προς τούτο μεταφορείς.

Παραμένει όμως σημαντική υποχρέωση του να ελαχιστοποιεί τις παραγόμενες ποσότητες ΑΕΚΚ και να αποδεικνύει ότι εξαντλεί όλες τις δυνατότητές του για την επαναχρησιμοποίηση των Απόβλητων στην πηγή.

5. Ο παραγωγός – Εργολάβος συγκεντρώνει τα απαραίτητα έγγραφα/ αποδεικτικά στοιχεία μεταφοράς και απόθεσης των ΑΕΚΚ σε αδειοδοτημένο χώρο με κατάλληλα συμπληρωμένα / πιστοποιημένα δελτία με περιγραφή ανά κατηγορία ΑΕΚΚ και βάρος ή όγκο.

Επίσης με εξωτερικό έλεγχο καταγράφει τα ΑΕΚΚ που ο ίδιος ανακύκλωσε για την κάλυψη αναγκών του Έργου ή ακόμα για άλλο Έργο.

6. Στο τέλος συγκρίνονται οι ποσότητες της μελέτης και των ΑΕΚΚ που έχουν διαχειριστεί κατάλληλα για να αποδειχθεί ότι ο παραγωγός έχει ολοκληρώσει επαρκώς τις υποχρεώσεις του.

7. **Η μονάδα συγκέντρωσης των ΑΕΚΚ θα πρέπει να διαθέτει τον κατάλληλο εξοπλισμό για να δημιουργεί από τα ΑΕΚΚ προϊόντα «ΑΝΑΝΑ» ικανά να διατεθούν ξανά στην κατασκευαστική βιομηχανία.** Τα υλικά αυτά έχουν τη μορφή κόκκων μειωμένης αντοχής διαβαθμισμένων ανά διάμετρο μετά από εισαγωγή τους σε θραυστήρα και κόσκινα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς επιχωμάτωσης, κάλυψης υπόγειων σωλήνων, παραγωγής ελαφρομπετού, υποδαπέδου κ.α. Τα υπόλοιπα χρησιμοποιούνται ως είναι, μετά από καθαρισμό/ διαλογή όπως τα μέταλλα, το ξύλο, το χαρτί, το πλαστικό το γυαλί και άλλα.

Πάντοτε προσοχή στα επικίνδυνα υλικά για τα οποία υπάρχουν ειδικές προδιαγραφές διαχείρισης

8. **Η κατηγοριοποίηση των ΑΕΚΚ γίνεται σε δύο φάσεις**

Α. Γενική κατηγοριοποίηση:

- Υλικά Εκσκαφής
- Υλικά Οδοποιίας
- Υλικά Κατεδαφίσεων/ Μπάζα
- Απόβλητα Εργοταξίων

B. Ειδική κατηγοριοποίηση:

Στη συνέχεια γίνεται η κατηγοριοποίηση σύμφωνα με το κεφάλαιο 17 του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων – Απόφαση 2001/ 118/ ΕΚ με βασικές κατηγορίες τις πιο κάτω που υποδιαιρούνται σε άλλες υποκατηγορίες

- 1701 Σκυρόδεμα, τούβλα, πλακάκια, κεραμικά
- 1702 Ξύλο, γυαλί, πλαστικό
- 1703 Μείγματα ασφάλτου, πίσσας
- 1704 Μέταλλα και κράματα
- 1705 Χώματα, πέτρες
- 1706 Μονωτικά υλικά, αμίαντος
- 1708 Υλικά δομικών κατασκευών με βάση το γύψο
- 1709 Άλλα απόβλητα κατασκευών/ κατεδαφίσεις

9. Τέλος το κάθε αδειοδοτημένο σύστημα διαχείρισης, ατομικό ή συλλογικό, ενημερώνει συγκεντρωτικά κατ' έτος μέχρι τον Απρίλη του επόμενου έτους το Εθνικό σύστημα διαχείρισης ΑΕΚΚ.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Μόλις τώρα, έντεκα χρόνια μετά την ψήφιση του Νόμου, έχουμε ολοκληρώσει τους κανονισμούς, διαδικασίες, αδειοδοτήσεις που ήταν αναγκαίες για την εφαρμογή του Νόμου, ενός Νόμου που είχε εφαρμοστεί στις πλείστες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης και του Ηνωμένου Βασιλείου πριν αρκετά χρόνια και υπήρχε συσσωρευμένη εμπειρία. Βρισκόμαστε δηλαδή χρονικά στο 2003. Ότι έγινε σε έντεκα χρόνια, θα μπορούσε να γίνει σε ένα χρόνο.
2. Και πάλι εξακολουθούμε να αφήνουμε στην τύχη του το προϊόν της ανακύκλωσης που θα πρέπει να οδηγείται πίσω στις κατασκευές. Δεν έχει νόημα να δημιουργούμε βουνά από τελικά προϊόντα χωρίς να μεριμνούμε για την επιστροφή τους στις κατασκευές. Και πάλι η συσσωρευμένη εμπειρία από χώρες της Ευρώπης είναι μεγάλη αφού χώρες όπως η Ολλανδία, η Αυστρία και η Δανία έχουν πετύχει την επαναχρησιμοποίηση των ΑΕΚΚ σε ποσοστό 70%. Είναι εδώ που αποσκοπεί το όλο εγχείρημα, αφού πέραν της προστασίας του περιβάλλοντος από τα Απόβλητα, με την επαναφορά των προϊόντων από την ανακύκλωση πίσω στις κατασκευές, άμεσα γίνεται εξοικονόμηση σκύρων, δηλαδή γλυτώνουμε ολόκληρα βουνά από την μετατροπή τους σε σκύρα και σημαντικά ποσοστά της ενέργειας που δαπανάται προς τούτο.
Η εμπλοκή του CYS και ο καθορισμός προτύπων για τα προϊόντα της ανακύκλωσης είναι καθοριστικός.

3. Οι Κυβερνητικές υπηρεσίες συνεχίζουν να ενεργούν, ωσάν να μην υπάρχει ο Νόμος. Ενδεικτικά αναφέρω:

3.1. Πολεοδομία. Δεν έχει καν ένα έντυπο που να επιφορτίζει τον Κύριο του Έργου στο στάδιο της έκδοσης της Πολεοδομικής – Οικοδομικής Άδειας, με την υποχρέωση της Διαχείρισης των ΑΕΚΚ.

3.2. Το Τμήμα Επιθεώρησης του Υπουργείου Εργασίας. Απλά σας θυμίζω το σοβαρό θανατηφόρο Εργατικό ατύχημα στον Κάτω Αμίαντο από εργασίες σε υφιστάμενο τοίχο αντιστήριξης. Ρώτησε κανείς, για τις υποχρεώσεις του Κύριου του Έργου ή του Επιβλέποντα Μηχανικού για τη Διαχείριση των ΑΕΚΚ; Τα Απόβλητα από την κατάρρευση του τοίχου που κατέληξαν;

3.3. Τέλος αναφέρω την Αστυνομία. Είναι γνωστή η γάγγραινα των κλοπών καλωδίων/ συρμάτων και άλλων μεταλλικών στοιχείων (χαλκοσωλήνες, αλουμινένιες ή σιδερένιες κατασκευές) από εργοτάξια. Ψάχνουν να βρουν τους κλέφτες ενώ όλα τα κλαπέντα καταλήγουν σε κάποιους από τους αδειοδοτημένους χώρους απόθεσης μετάλλων. Κάποιος όμως τα μεταφέρει σε αυτούς τους χώρους και εκ του Νόμου οι υπεύθυνοι των χώρων αυτών έχουν υποχρέωση να καταγράφουν το αυτοκίνητο και τον οδηγό. Είναι αδειούχος μεταφορέας ΑΕΚΚ, αφού τέτοια είναι και τα σύρματα/ καλώδια / αλουμίνια / μέταλλα / χαλκοσωλήνες. Και φυσικά όχι! Συγκινείται κανείς; Και φυσικά όχι!

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Είμαι στη διάθεσή σας και θα προσπαθήσω να απαντήσω τις οποιεσδήποτε περί του θέματος ερωτήσεις σας.

Πέτρος Ευλογημένος

Πολιτικός Μηχανικός